

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 11Co/25/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8621201598
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: doc. JUDr. Peter Molitoris, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8621201598.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu doc. JUDr. Petra Molitorisa, PhD. a členov senátu JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Milana Majerníka v sporovej veci žalobkyne: A. B. A., C. D., nar. XX.X.XXXX, bytom E. XX, XXX XX E., zastúpenej Mgr. Otom Salokym, advokátom, so sídlom Hlavná 94, 080 01 Prešov, IČO: 42419174, proti žalovanému: A. F. E., nar. XX.X.XXXX, bytom E. XXX/XX, XXX XX G., zastúpenému JUDr. Ing. Adriánom Cupákom, advokátom, so sídlom Dr. Goldbergera 249/1, 089 01 Svidník, IČO: 40803350, o náhradu škody a ochranu osobnosti spojenú s náhradou nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Bardejov č.k. SK-6C/27/2024-122 zo dňa 6.4.2023, takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje rozsudok súdu prvej inštancie v jeho výroku I. o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 2.500,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku a závislom výroku III., ktorým súd prvej inštancie priznal žalobkyni voči žalovanému náhradu trov konania v súvislosti s uplatneným nárokom na náhradu nemajetkovej ujmy.

II. Mení rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV., ktorým priznal žalovanému proti žalobkyni náhradu trov konania v plnom rozsahu vo vzťahu k výroku o zamietnutí žaloby tak, že žalovanému náhradu trov konania vo vzťahu k žalobkyňou uplatnenému nároku na náhradu straty na zárobku v sume 871,45 eur nepriznáva.

III. Zrušuje rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. o zamietnutí žaloby, a to vo vzťahu k nároku žalobkyne na náhradu škody na zdraví titulom bolestného a v súvisiacom výroku o trovách konania a v tomto rozsahu vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

IV. Žalobkyni priznáva voči žalovanému právo na náhradu trov odvolacieho konania vo vzťahu k výroku I. a II. tohto rozsudku v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Predmetom konania je nárok žalobkyne na zaplatenie náhrady škody - odškodnenia za bolesť a náhrady straty na zárobku počas pracovnej neschopnosti žalobkyne, ako aj náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobkyňa škodu, ako aj nemajetkovú ujmu utrpela v dôsledku slovného a verbálneho útoku zo strany žalovaného, ktorý sa odohral dňa 26.3.2019 v D. H. I. J. K. G. XX L. G.. Žalovaný pod vplyvom alkoholu a v prítomnosti kolegov učiteľov začal žalobkyni vulgárne nadávať a následne ju aj fyzicky napadol takým spôsobom, že ju sediac na stoličke sotil rukou, následkom čoho spadla na zem a tam ju ležiacu na zemi ešte kopol do ľavého stehna, čím jej spôsobil stredne ťažké poranenia, a to pomliaždenie spánkovo-temennej oblasti hlavy vľavo, pomliaždenie a krvnú podliatinu pravého ramena a pomliaždenie a krvnú podliatinu ľavého stehna. Žalovaný bol za tento skutok trestne stíhaný a rozsudkom Okresného súdu Svidník zo dňa 25.9.2020, sp. zn. XX/XX/XXXX v spojení s uznesením

Krajského súdu v Prešove zo dňa 17.2.2021, sp. zn. XXX/XX/XXXX bol uznaný vinným z prečinu ublíženia na zdraví a z prečinu výtržníctva, za čo mu trestný súd uložil úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 16 mesiacov s podmieneným odkladom výkonu trestu odňatia slobody so skúšobnou dobou v trvaní 2 rokov. V priebehu trestného konania bol vypracovaný znalecký posudok č. 304/2019 A. A. E., znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie súdneho lekárstva, v ktorom je popísaná vyššie uvedená škoda na zdraví, ktorá vznikla žalobkyni v dôsledku fyzického útoku zo strany žalovaného a v ktorom jej bolo priznané bodové hodnotenie bolestného v priamej súvislosti s fyzickým útokom zo strany žalovaného v hodnote 35 bodov, čo pri hodnote jedného bodu v sume 19,08 eura zodpovedá náhrade za bolesť v sume 668,- eur. Žalobkyňa bola v súvislosti s ublížením na zdraví dočasne práceneschopná od 28.3.2019 do 30.6.2019, v dôsledku tohto stavu bola obmedzená v obvyklom spôsobe života, v bežných denných aktivitách, ako aj vo výkone pracovnej činnosti, preto žalobkyni v súlade s ust. § 445 a ust. § 446 Občianskeho zákonníka, preto si uplatnila aj náhradu za stratu na zárobku počas dočasnej práceneschopnosti vo výške 871,45 eura. V priebehu trestného konania bol vypracovaný aj znalecký posudok č. 23/2019 M. E. M., znalkyňou z odboru psychológie, odvetvia klinickej psychológie detí a dospelých, v ktorom menovaná znalkyňa o. i. konštatovala, že psychické utrpenie u žalobkyne sa vyznačuje depresívnym ladením s poruchami spánku, somatizovaním, poklesom energie a zníženou schopnosťou tešiť sa pri dominujúcich pocitoch krivdy, ohrozenia a poníženia s tendenciou k sociálnej izolácii s podozrievavosťou. Menovaná prežívala inkriminovanú udalosť traumaticky, jej prežívanie a súčasný psychický stav sa z psychologického hľadiska vyznačuje takými znakmi a prejavmi, ktoré by nasvedčovali pre ťažké príkorie s doznievajúcimi prejavmi posttraumy.“ Žalobkyňa poukazuje aj na znalecký posudok č 49/2020, vypracovaný A. E. N., znalkyňou z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie Psychiatria, a to za účelom vyšetrovania duševného stavu žalobkyne, v ktorom znalkyňa konštatovala, že u žalobkyne boli zistené „príznaky postraumatickej stresovej poruchy ľahkého stupňa“, ktorej vznik je v príčinnej súvislosti s vyšetrovanou udalosťou ako následok neočakávanej stresovej udalosti v súvislosti s konaním žalovaného. Súd prvej inštancie v rámci zistenia skutkového stavu oboznámil znalecký posudok č. 304/2019 A. A. E., znalecký posudok č. 49/2020 A. E. N., znalecký posudok č. 23/2019 M. E. M., potvrdenia o príjme žalobkyne v O. E. za rok 2018 zo dňa 2.8.2021 a ďalšie dôkazy nachádzajúce sa vo vyšetrovacom spise P.: Q./R. a trestnom spise Okresného súdu Svidník sp. zn. XX/XX/XXXX.

2. Ustálený skutkový stav súd prvej inštancie právne posúdil podľa § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 100 ods. 1, § 106 ods. 1, § 415, § 444, § 446 Občianskeho zákonníka (ďalej tiež „OZ“), § 2 ods. 1 a 2, § 2 ods. 2 písm. a), b) a c), § 4 ods. 1 a 2, § 5 ods. 1, 2 a 4, § 7 ods. 1, 3, 4 a 6, § 8 ods. 4, § 10 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z. z.).

3. Žalovaný vo vzťahu k uplatneným nárokom na náhradu škody vzniesol hmotnoprávnu námietku ich premlčania, ktorú odôvodňoval tým, že keďže si žalobkyňa škodu neuplatňovala v trestnom konaní, začiatok premlčacej lehoty treba stanoviť na deň 25.7.2019, keď písala v rámci trestného konania sťažnosť, v ktorej píše o žalovanom, že ju úmyselným konaním fyzicky napadol a spôsobil jej škodu na zdraví. V trestnej veci bolo A. A. E. vypracované odborné vyjadrenie, ktoré bolo doručené Q. Q. M. G. dňa 16.6.2019, s týmto odborným vyjadrením sa musela oboznámiť aj žalobkyňa, čo preukazuje aj uznesenie zo dňa 16.7.2019, ktoré bolo doručené žalobkyni a ktoré poukazuje na odborné vyjadrenie A. E.. Toto odborné vyjadrenie aj čo sa týka bodového ohodnotenia je totožné so znaleckým posudkom A. A. E. z 30.8.2019, ktorý predložila žalobkyňa k žalobe. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa sa dozvedela o škode a kto za ňu zodpovedá aj s jej presným vyčíslením bodového ohodnotenia najneskôr dňa 30.8.2019 a od 31.8.2019 jej začala plynúť dvojročná subjektívna doba na jej uplatnenie žalobou na súde. Žalobkyňa si nárok na zaplatenie bolestného uplatnila na súde žalobou dňa 16.10.2021, teda po uplynutí premlčacej doby na jeho uplatnenie. Súd prvej inštancie neprihliadol na obranu žalobkyne, že nebola poučená, že si v trestnom konaní má uplatniť náhradu škody a že nevedela jej presnú výšku, keďže z odborného vyjadrenia A. A. E. dňa 16.6.2019, resp. zo znaleckého posudku toho istého lekára dňa 30.8.2019, vedela aj o bodovom ohodnotení bolestného. Zdravotný stav žalobkyne bol ustálený a na základe posudku A. E. si nakoniec aj uplatnila výšku bolestného (35 bodov). V jednom zo svojich podaní sama žalobkyňa pripúšťa svoju vedomosť o výške a rozsahu škody na zdraví odvodzujúc ju od znaleckého posudku vypracovaného A. A. E., pričom uvádza, že sa

s týmto posudkom mohla oboznámiť reálne po jeho doložení do vyšetrovacieho spisu dňa 30.8.2019, v podstate keď bolo žalobkyni umožnené preštudovanie vyšetrovacieho spisu. Súd prvej inštancie preto ustálil začiatok plynutia premlčacej doby na deň 31.8.2019. Súd prvej inštancie sa vysporiadal aj s predĺžením subjektívnej 2-ročnej premlčacej doby podľa zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 62/2020 Z. z.“), ako to navrhovala žalobkyňa, pričom konštatoval, že by sa jednalo o predĺženie lehoty o dva mesiace avšak ani predĺženie lehoty o dva mesiace by neznamenalo uplatnenie práva žalobkyne v rámci plynutia dvojročnej premlčacej doby. K nároku na náhradu škody v podobe straty na zárobku v celkovej sume 871,45 eura, ktorú si žalobkyňa uplatňovala za obdobie od apríla 2019 do júna 2019 súd prvej inštancie konštatoval, že aj tento nárok žalobkyne bol ako náhrada škody uplatnený po premlčacej dobe, nakoľko výplata poslednej časti nemocenského za mesiac jún 2019 bola vyplatená žalobkyni dňa 16.7.2019 a týmto dňom sa žalobkyňa dozvedela, aká je výška jej nároku a týmto dňom začala žalobkyni plynúť premlčacia doba. Keďže žalobkyňa svoj nárok uplatnila na súde žalobou dňa 16.10.2021, učinila tak po uplynutí premlčacej doby a aj tento jej nárok je premlčaný. K nároku žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy súd na námietku žalovaného, že pri škode na zdraví nemajetková ujma je krytá v slovenskej právnej úprave cez ustanovenia zákona o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, poukázal na to, že je možné, aby ten, kto utrpel škodu na zdraví, požadoval aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, keďže takýto záver vyplýva z už ustálenej judikatúry. Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadost'učinenie podľa ust. § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to najmä z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobkyni. Bolo preukázané, že trestným činom spáchaným žalovaným bolo zasiahnuté do osobnosti žalobkyne ako takej, nakoľko došlo k zásahu do cti a ľudskej dôstojnosti žalobkyne, ktorú žalobkyňa vzhľadom na intenzitu zásahu pociťovala a prežívala ako ujmu v značnej miere. Takúto ujmu by pritom pociťovala aj každá iná fyzická osoba nachádzajúca sa v postavení a na mieste žalobkyne. Po verbálnom a fyzickom útoku zo strany žalovaného na osobu žalobkyne sa kvalita jej života zmenila k horšiemu, žalobkyňa začala mávať nočné mory, pre ktoré nemohla v noci spať, zo strachu z opätovného ublíženia na zdraví sa začala vyhýbať ľuďom. Po inkriminovanom skutku bola v pracovnom kolektíve narušená vážnosť jej osoby, ako aj jej autorita nielen pred kolegami, ale aj pred žiakmi ZŠ a ich rodičmi, preto bol pre ňu ako učiteľku útok zo strany žalovaného obzvlášť ponižujúci. Po odchode zo O. E. mala žalobkyňa strach nájsť si nové zamestnanie, a to zo strachu z nového kolektívu. U žalobkyne do dnešného dňa pretrváva strach, pocit krivdy, poníženia a nespravodlivosti, do dnešného dňa sa nedokázala vyrovnáť s prežitou situáciou, ktorú považuje za ponižujúcu a zahanbujúcu. Je nepochybné, že samotné odsúdenie žalovaného ako páchatel'a trestného činu preto za daných okolností nie je pre žalobkyňu dostatočným zadost'učinením. Slovné a fyzické ataky žalovaného na žalobkyňu u nej spôsobili pocit strachu, úzkosti, krivdy, poníženia, ako aj obavu z budúcnosti, a tým aj koniec koncov zníženie jej dôstojnosti a cti, čo žalobkyňa pociťovala a do dnešného dňa pociťuje ako ujmu v značnej miere, bol narušený jej obraz ako pedagóga. Výšku peňažného zadost'učinenia súd určil prihliadnuc na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo. Zohľadnil tiež výšku náhrad poskytovaných pri odškodňovaní obetí násilných trestných činov, pričom náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch by nemala presahovať maximálne limity pre výšku náhrad vyplývajúcich zo zákonov o odškodňovaní obetí násilných trestných činov. Vychádzajúc z ustanovenia § 12 ods. 3 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov uzavrel, že výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch by nemala prekročiť sumu 5.200,- eur, pričom táto horná hranica by prichádzala do úvahy len pri najzávažnejších trestných činoch. Na základe uvedených kritérií prvoinštančný súd určil výšku náhrady nemajetkovej ujmy približne v polovici sumy prichádzajúcej do úvahy, t. j. 2.500,- eur, t. j. sumu, ktorú požadovala aj žalobkyňa a ktorá predstavuje okrem iného aj určitú satisfakciu za stav, ktorý musela žalobkyňa v dôsledku trestného činu spáchaného žalovaným na jej osobe strpieť. Súd o trovách konania vo vzťahu k výroku o náhrade nemajetkovej ujmy úspešnej žalobkyni priznal proti žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu. Vo vzťahu k zamietavému výroku II. priznal úspešnému žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu voči žalobkyni.

4. Proti rozsudku sa včas odvolali žalobkyňa aj žalovaný.

5. Žalobkyňa odvolaním napadla výrok II. a výrok IV. rozsudku súdu prvej inštancie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Zamietavý výrok II. napadla odvolaním iba v časti týkajúcej sa nároku na bolestné, keďže v odvolaní výslovne uviedla, že s výrokom a odôvodnením prvoinštančného rozsudku pokiaľ ide o jej nárok na náhradu stratu príjmu z dôvodu práceneschopnosti sa stotožňuje

a tento odvolaním nenapadá. K zamietavému výroku poukázala na to, že súd prvej inštancie nesprávne ustálil tak deň začatia plynutia premlčacej doby vo vzťahu k bolestnému, ale tiež nesprávne právne posúdil dopad neplynutia premlčacích lehôt v zmysle ustanovení zákona č. 62/2020 Z. z. z dôvodu pandémie COVID-19. Podľa žalobkyne premlčacia doba z dôvodu pandémie COVID-19 neplynula celkovo 76 dní, preto mala skončiť až 14.11.2021 (30.8.2021 + 76 dní). Pokiaľ teda žaloba bola podaná dňa 16.10.2021, bola podaná v rámci premlčacej lehoty. K napadnutému výroku IV. uviedla, že súdu prvej inštancie už v priebehu konania navrhovala prihliadnuť na osobitosti prípadu a dôvody hodné osobitného zreteľa spočívajúce v povahe a následkoch násilného skutku, ktorého sa voči nej dopustil žalovaný a aplikovať vo vzťahu k trovám žalovaného § 257 CSP. Navrhla rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobe vyhovieť aj čo do nároku na bolestné, žalovanému trovy konania nepriznať a zároveň priznať žalobkyňi trovy odvolacieho konania.

6. Žalovaný odvolaním napadol výroky I. a III.. a to z dôvodu, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a na základe toho aj vec nesprávne právne posúdil (§ 365 ods. 1 písm. f), písm. h) CSP).

7. V odvolaní namietal, že súd sa nevysporiadal s tvrdením žalobkyne o tom, že dostávala v priebehu trestného stíhania výhražné SMS a jej dom bol predmetom sledovania zo strany neznámej osoby. Tieto skutočnosti aj podľa výpovede manžela žalobkyne mali na jej psychický stav zlý vplyv, avšak neboli žiadnym spôsobom spojené so žalovaným. Súd sa teda nevysporiadal s tým, ako na nepriaznivý psychický stav žalobkyne vplývali tieto správy netýkajúce sa žalovaného a v akej miere ho ovplyvnilo konanie žalovaného. Žalovaný ďalej namietal, že žaloba nepreukazuje žiaden nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy a súd až na pojednávaní dňa 4.10.2022 a 6.12.2022 ukladal právnomu zástupcovi žalobkyne, aby súdu predložil písomné návrhy na doplnenia dokazovania, aby žalobkyňa preukázala nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy. Jediným dôkazom bol až na treťom pojednávaní vykonaný výsluch manžela žalobkyne, z ktorého vyplynulo, že so žalobkyňou jej manžel po incidente netrávil v podstate žiaden čas, keďže on prespával a býval (staval dom) v E. a žalobkyňa vo G.. Spolu trávili čas minimálne (asi hodinu denne, aj to nie každý deň) čo preukazuje, že žalobkyňa nepociťovala žiadnu ujmu. Skutočným dôvodom podania žaloby boli podľa žalovaného finančné problémy žalobkyne, o čom svedčí jej vyjadrenie na pojednávaní dňa 7.3.2023, ďalej tiež vyjadrenie znalkyne A. E. N. v rámci trestného konania zo dňa 17.4.2020, podľa ktorého žalobkyňa nebola práceneschopná pre psychické ťažkosti v súvislosti s predmetným skutkom, ako aj to, že žalobkyňa nepreukázala, aby užívala lieky, resp. absolvovala liečbu u klinickej psychologičky, ako to uvádza vo svojej výpovedi. K priznanej výške nemajetkovej ujmy namietal, že žalobkyňa nepreukázala značnú mieru zníženia jej dôstojnosti, pričom pre porovnanie poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 23.3.2021, sp. zn. 22Co/23/2020 a rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 25.4.2019, sp. zn. 4Co/246/2018. Podľa žalovaného nebol dôvod v danom prípade žalobkyňi priznať náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11, § 13 Občianskeho zákonníka, keďže aj ňou tvrdené následky bolo možné odškodniť cestou náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa zákona č. 437/2004 Z. z., ako to vyplýva aj z rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 14. 1. 2015, sp. zn. 5Co/466/2014. Priznaná výška náhrady sa mu javí ako neprímeraná, keďže súdy v iných veciach napr. pozostalým po obeti smrteľnej dopravnej nehody priznali sumu 6.000,- eur pri nepomerne väčšom zásahu do osobnostných práv.

8. K odvolaniu žalovaného sa vyjadrila žalobkyňa. Uviedla, že výhražné SMS správy, či incident pred domom žalobkyne sú pre posúdenie veci irelevantné, nakoľko od nich žalobkyňa neodvodzovala žiaden svoj nárok ani výšku požadovaného plnenia. Tieto udalosti mali na žalobkyňu nepochybne tiež negatívny vplyv, ako nakoniec každá nepríjemná udalosť na človeka, pričom je zrejmé, že sa stali v súvislosti s tým, že bolo vedené trestné konanie pre skutok žalovaného na žalobkyňu. Ak by žalovaný nenapadol žalobkyňu, tieto udalosti obťažujúcich SMS a sledovania by sa (možno) tiež neboli stali. Náhradu nemajetkovej ujmy a jej požadovanú výšku uplatňovala žalobkyňa na základe okolností samotného útoku žalovaného na ňu (verejne, s nadávkami, na deň učiteľov v reštauračnom zariadení pred učiteľmi viacerých ďalších škôl) a faktických dôsledkov tohto útoku následne na jej rodinný, spoločenský a pracovný život. Okolnosti skutku vyplývali už zo samotného trestného konania, pričom žalobkyňa na výzvu súdu preukazovala svedkami prejav škodlivých následkov vo svojej súkromnej sfére, tiež príčinnú súvislosť, aby dôkazom v tomto nezostali okrem jej tvrdení iba správa psychologičky A. A., resp. znalecké posudky M. M. a A. N. nachádzajúce sa v trestnom spise. Žalobkyňa návrhmi na výsluch svedkov chcela preukázať následky útoku žalovaného v jej súkromnej sfére, aby jej výpoveď v kombinácii so znaleckými posudkami a správou A. A. nezostali jedinými dôkazmi, pričom krátku lehotu na navrhnutie dokazovania

si vyžiadal právny zástupca žalobkyne, na základe prezentovaného predbežného posúdenia veci súdom (výzva súdu by bola v rozpore s kontradiktornosťou konania a zásadou rovnosti strán). Žalobkyňa nechcela traumatizovať svoju rodinu a známych týmto konaním, ak to nebude nutné, preto až po porade s právnym zástupcom navrhla výsluch aspoň 2 svedkov krátko po prvom pojednávaní vo veci, pričom svojich rodinných príslušníkov ani vtedy nechcela vystaviť konaniu pred súdom. Pokiaľ žalovaný poukazuje na to, že manžel žalobkyne s ňou po útoku netrúvil žiaden čas, toto tvrdenie žalobkyňa interpretuje ako pokus žalovaného preniesť vinu za svoje konanie na niekoho iného. Manžel bol žalobkyňi vždy potrebnou oporou, avšak len človek zmýšľajúci mimo reality môže tvrdiť, že ako živiteľ rodiny mal zanechať prácu a tráviť so žalobkyňou počas jej PN 100 % času doma a nestarať sa o nič iné. Žalobkyňa popiera tiež finančnú motiváciu k podaniu žaloby, keďže o finančných ťažkostiach hovorila iba v reakcii na nezmyselné tvrdenia prednesené na pojednávaní právnym zástupcom žalovaného. Uviedla, že vzhľadom na PN po skutku jej klesol príjem, a teda o to viac musel rodinu živiť jej manžel v tom čase, aj vzhľadom na vysoké výdavky, a preto ani nemohla žiadať a nežiadala, aby s ňou trávil všetok čas a nestaral sa o obživu rodiny. Žalobkyňa pritom jednoznačne uviedla, že manžel jej bol k dispozícii vždy, keď to potrebovala. V čase podania žaloby žalobkyňa už mala novú prácu. Ak žalovaný tvrdí, že žalobkyňa nepreukázala, že by sa liečila u klinickej psychologičky, poukazuje žalobkyňa na znalecký posudok A. N., ktorý cituje celú správu klinickej psychologičky A. F. A. zo dňa 2.8.2019, teda už týmto je preukázané, že žalobkyňa podstúpila psychologickú liečbu, a zjavne pre skutok žalovaného. Pokiaľ ide o dopady skutku žalovaného na žalobkyňu, poukázala na výsluch svedka G., ktorý potvrdil, že o udalosti sa rozprávalo aj mimo školy, že od neho ľudia vyzvedali, pričom v reštaurácii boli zamestnanci 4 - 5 škôl v čase skutku. Tento svedok pritom ako jediný priamo a otvorene vypovedal v trestnom konaní, neodchyľoval sa od svojich predchádzajúcich výpovedí, bol vo svojich tvrdeniach vždy konzistentný. Preto po zvážení stavu konania sa žalobkyňa rozhodla ho navrhnúť vypočuť ako svedka aj v konaní o náhradu škody. Čo sa týka ostatných kolegov žalobkyne, títo boli zjavne aj v trestnom konaní proti žalovanému vo svojich výpovediach vágni a postupom času čoraz viac vyhýbaví, preto nemalo zmysel očakávať od nich iný prístup v tomto konaní a relevantné a otvorené výpovede. Navyše žalobkyňa nepovažovala v tomto konaní medzi ňou a žalovaným za vhodné navrhovať vypočuť spomedzi bývalých kolegov na O. E. iné osoby aj vzhľadom na celkové pomery na danej škole, ktoré naznačila pri svojich vyjadreniach pred súdom, kde možno pracovné prostredie na danej škole zhodnotiť ako toxické, čo bolo aj predmetom informácií v médiách. Zo strany žalovaného išlo o zjavne zavrnutiahodný skutok vzhľadom na jeho okolnosti, pričom takýmto fyzickým útokom na poškodenú osobu jej možno spôsobiť fyzické zranenia, resp. u nej vyvolať psychiatrické ochorenie, avšak súčasne možno zasiahnuť aj do jej osobnostnej sféry, práva na pokojný rodinný, spoločenský a profesionálny život, ako je tomu aj v prípade žalobkyne a jej nároku. Takýto zásah pritom nemožno subsumovať pod škodu na zdraví, resp. kvantifikovať ani podľa kritérií posudzovania škody na zdraví. Žalovaný bezprostredne pred skutkom žalobkyňu verbálne hrubo urážal pred kolegami, aj z iných škôl, čo samotné smerovalo k zásahu do osobnostnej sféry žalobkyne, následne ju fyzicky napadol, a to bezdôvodne. Žalobkyňa sa reálne po skutku, až do skončenia školského roka v júni 2019, nemohla vrátiť pracovať do školy v E., bola by vystavovaná traume zo stretnutí so žalovaným, ktorý jej ublížil. Skutkom žalovaného utrpela žalobkyňa posttraumatickú stresovú poruchu, nebolo možné od nej spravodlivo očakávať, že bude ihneď krátko po skutku pokračovať vo vykonávaní svojej práce v škole. Znižovalo by to jej schopnosť podávať plnohodnotný pracovný výkon ako pedagóga. V rámci uplatnenia objektívneho hľadiska je potrebné vziať do úvahy skrátka to, že žalovaný ako muž, pedagóg, kolega, fyzicky napadol žalobkyňu, ženu, pedagogičku, kolegyňu, a to verejne, v reštauračnom zariadení, počas posedenia viacerých škôl a na deň učiteľov. Objektívnou úvahou kohokoľvek na základe uvedených okolností skutku je možné prísť k záveru, že dôstojnosť žalobkyne bola skutkom žalovaného znížená, už pri zodpovedaní otázky, akú autoritu a rešpekt bude mať pred žiakmi pedagóg, ktorý bol zbitý, dokonca iným pedagógom danej školy. Zvýšenie určite nie. Pre autoritu pedagóga je obzvlášť zaťažujúce, ak dostal bitku, nieto ešte od kolegu. Súd prvej inštancie požiadavku uplatniť pri posudzovaní objektívne hľadisko riadne splnil a priznal žalobkyňi plnenie v primeranej výške, pričom žalobkyňa mohla žiadať aj viac, avšak to neurobila, pretože požadované plnenie považovala od začiatku konania za primerané okolnostiam veci. Útok žalovaného sa prejavil u žalobkyne nielen v jej psychickom prežívaní, ale aj v rodinnom živote, v pracovnom živote a tiež v sociálnych väzbách. Žalovaný žalobkyňu napadol z domnelého dôvodu (z domnelej obavy, že by ho mala ohovárať pre jeho zhýralý život), teda z dôvodu, ktorý vôbec neexistoval - napadol ju bezdôvodne. Že bol dôvod útoku žalovaného domnelý, a teda žalobkyňa žalovaného skutočne nikdy neohovárala, teda nedala dôvod na jeho domnelé obavy, je zrejme aj z toho, že žalobkyňa ani v žalobe ani v rámci svojho výsluchu a vyjadrení pred súdom neuviedla takéto okolnosti, ktoré by sa týkali osobného života žalovaného. Toto vyplynulo z jeho vyjadrenia ako reakcie na výsluch svedka G.. O

napadnutí žalobkyne žalovaným sa hovorilo aj na iných školách, nielen medzi pedagógmi, ale aj medzi žiakmi. Samotnými okolnosťami skutku trpela aj rodina žalobkyne, najmä jej deti, ale tiež jej rodičia. Skutkom žalovaného sa narušili sociálne väzby žalobkyne, hoci to ona bola napadnutá. Väčšina kolegov sa s ňou prestala stykať, nemohla sa reálne vrátiť ďalej pracovať na svoje pracovisko. Žalobkyňa bola skutkom žalovaného „de facto“ perzekvovaná napriek tomu, že ona bola obeťou. Žalovaný spáchal na žalobkyňu násilný trestný čin, za ktorý bol v trestnom konaní odsúdený. Už to samo osebe svedčí tomu, že satisfakcia v nepeňažnej forme by bola nepostačujúca, aj keby bola žalovaným žalobkyňi poskytnutá, to jest, keby sa ospravedlnil. Ani odsúdenie žalovaného ako páchatel'a satisfakciu žalobkyňi neposkytlo, ani neposkytuje. Z vystupovania žalovaného pred súdom je zrejmé, že svoj skutok voči žalobkyňi v skutočnosti nikdy neolutoval, počas konania ho bagatelizoval, ba popieral, bez akejkoľvek známky pokory. Za daných okolností je zrejmé, že žalobkyňi sa nikdy ani neospravedlnil, hoci to aj (účelovo) tvrdil. A ak nejaké ospravedlnenie aj predniesol, nebolo úprimné, nebolo myslené vážne. Žalovaný žalobkyňi žiadnu satisfakciu nikdy neposkytol. Aj jeho obrana v konaní bola založená na popieraní a bagatelizovaní svojho konania, bagatelizovaní žalobkyne, na snahe preniesť pozornosť súdu na skutočnosti, od ktorých však žalobkyňa svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nijako neodvodzovala. Žalobkyňa náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch a jej požadovanú výšku odvodzovala vždy iba a len z okolností skutku žalovaného voči nej, ako sa tento skutok následne negatívne prejavil v jej osobnostnej sfére, a tiež s ohľadom na postoj žalovaného k celej veci. Tieto okolnosti vyplývajúce z pripojeného trestného spisu a z vykonaného dokazovania v plnej miere odôvodňovali vyhovieť uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v plnej požadovanej výške. K rozsudkom, na ktoré poukázal v odvolaní žalovaný žalobkyňa uviedla, že tieto sú pre danú vec nepoužiteľné.

9. Odvolací súd prejednal podané odvolania bez nariadenia pojednávania. Vychádzal pritom z aplikácie ustanovenia § 385 ods. 1 CSP, pričom mal za to, že nariadenie pojednávania v predmetnej veci si nevyžadovala potreba zopakovania, či doplnenia dokazovania a ani dôležitý verejný záujem. Právnym dôsledkom takéhoto postupu odvolacieho súdu je jeho viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 385 ods. 1, § 383 CSP). Termín verejného vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu i na webovej stránke súdu zodpovedajúco ustanoveniu § 219 ods. 3 a § 378 ods. 1 CSP.

10. Žiada sa osobitne opakovane zdôrazniť, že odvolací súd pri prieskume napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie bol v zmysle ustanovenia § 379 a § 380 ods. 1 CSP viazaný už vyššie zdôrazneným rozsahom odvolania i uplatnenými odvolacími dôvodmi (s výnimkou v § 380 ods. 2 CSP).

K odvolaniu žalovaného.

11. Žalovaný v odvolaní namieta, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal so skutočnosťou, že na zistený zlý psychický stav žalobkyne mohli mať vplyv výhražné správy, ktoré jej boli doručované formou SMS správ počas trestného konania, ktoré však nie je možné spájať so žalovaným. To rovnako platí aj o incidente, kedy mal byť sledovaný a fotografovaný dom žalobkyne.

12. Odvolací súd uvádza, že vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy u žalobkyne nebolo nevyhnutné osobitne sa zaoberať obsahom SMS správ a ich dopadom na psychický stav žalobkyne. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v danom prípade skutkovo spočíval dvoch úmyselných trestných činoch, ktorých sa dopustil na verejnosti žalovaný voči žalobkyňi, a to formou fyzického aj verbálneho napadnutia. O spáchaní týchto trestných činov žalovaným nemal súd dôvod pochybovať, keďže z ich spáchania bol žalovaný právoplatne uznaný vinným rozsudkom Okresného súdu Svidník č. k. XX/XX/XXXX-XXX zo dňa 25. septembra 2020 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. XXX/XX/XXXX-XXX zo dňa 17. februára 2021. Podľa § 193 CSP bol prvoinštančný súd týmito rozsudkami viazaný a rovnako tak je nimi viazaný aj súd odvolací. Z popisu skutku vo výrokovvej časti uvedených trestných rozsudkov jednoznačne vyplýva, že žalovaný žalobkyňu dňa 26.3.2020 v prítomnosti ďalších osôb opakovane najmenej desaťkrát verbálne napadol vulgárnymi nadávkami a následne ju napadol aj fyzicky, čím jej spôsobil stredne ťažké poranenia podrobne popísané v uvedených rozsudkoch. Už uvedené správanie žalovaného svedčí o tom, že úmyselným fyzickým aj verbálnym útokom dosahujúcim intenzitu trestného činu zasiahol nie len do fyzickej integrity žalobkyne, ale aj do jej práva na súkromie, do jej duševnej integrity, osobnej dôstojnosti a spoločenskej vážnosti. Súdy v trestnom konaní, ale tiež súd prvej inštancie pri zisťovaní dopadov útoku žalovaného na duševný stav, pracovný a rodinný život žalobkyne vychádzali zo zákonne získaných dôkazov, a to tak zo

svedeckých výpovedí, ako aj zo znaleckých posudkov podaných v rámci trestného konania. Významné v tomto smere je, že tak znalkyňa z odvetvia psychiatrie A. E. N., ako aj znalkyňa z odvetvia klinickej psychológie detí a dospelých M. E. M. konštatovali u žalobkyne posttraumatické príznaky v súvislosti s konaním žalovaného. Súd prvej inštancie, ako aj sudy v trestnom konaní tieto závery podrobne citovali a analyzovali, preto odvolací súd nepovažuje za podstatné ich v tomto momente opakovať (napr. bod 50 prvoinštančného rozsudku). Na vyslovených záveroch o existencii negatívnych dopadov útoku žalovaného na psychickú ale aj sociálnu a rodinnú sféru žalobkyne nič nemení ani odvolacia námietka žalovaného týkajúca sa výsluchu znalkyne A. N. zo dňa 15.4.2020 (č. I. 283 pripojeného vyšetrovacieho spisu OR PZ vo G. P.: Q./G.), v rámci ktorého znalkyňa uviedla, že žalobkyňa nebola práceneschopná pre psychické ťažkosti v súvislosti so skutkom, keďže z obsahu tejto výpovede nijak nevyplýva, že by žalobkyňa skutočne netrpela psychickými ťažkosťami následkom skutku žalovaného, ktoré sú podrobne popísané vo vyššie uvedených posudkoch. Z výpovede iba vyplýva skutočnosť zrejma aj z ďalších dôkazov vykonaných v trestnom konaní, a teda že práceneschopnosť žalobkyne vyplývala z jej fyzických poranení. Na základe uvedeného v tejto časti odvolací súd uzatvára, že bez ohľadu na nepreukázanú spojitosť SMS správ či incidentu pri dome žalobkyne s osobou žalovaného bol jeho verbálny a fyzický útok na žalobkyňu sám osebe dostatočne spôsobilý vyvolať negatívne dopady v psychickej a sociálnej sfére žalobkyne, pričom o ich vyvolaní už pred atakmi výhražnými SMS svedčí v dostatočnej miere výpoveď svedka G. aj lekárska správa A.. F. A. z psychologického vyšetrenia zo dňa 2.8.2019, teda z vyšetrenia vykonaného ešte pred vznesením obvinenia žalovanému. Uvedená správa je citovaná v znaleckom posudku A. N. a nachádza sa v origináli v pripojenom trestnom spise sp. zn. XX/XX/XXXX v časti Vyšetrovací spis P.: Q./G. na č. I. 143. Tento trestný spis bol súdom prvej inštancie oboznámený na pojednávaní dňa 6.12.2022, kde zároveň strany sporu zhodne uviedli, že jeho obsah je im známy. Z tejto lekárskej správy navyše vyplýva okrem zistenej posttraumatickej stresovej poruchy a nočných mor aj potreba ďalšej liečby žalobkyne formou individuálnej psychoterapie. Na základe uvedeného je možné za nedôvodnú označiť aj námietku žalovaného, podľa ktorej žalobkyňa v celom konaní nepreukázala, že by sa podrobila psychologickej liečbe.

13. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/81/2011: „Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 OZ je vždy, v závislosti od individuálnych okolností daného prípadu, existencia závažnej ujmy. Za závažnú ujmu treba považovať ujmu, ktorú fyzická osoba vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, jeho trvanie alebo dopad a dôsledky, považuje za ujmu značnú; pričom nie sú rozhodujúce subjektívne pocity, ale objektívne hľadisko, teda to, či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne spoločenskom postavení a pod.) vnímala aj každá iná fyzická osoba.“

14. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 1Cdo/113/2009: „Satisfakčná žaloba je prostriedok ochrany osobnostných práv, ktorého cieľom je dosiahnutie primeraného zadosťučinenia, resp. satisfakcie pre fyzickú osobu, ktorej osobnostné právo bolo porušené, a to so zreteľom na to, že zásah obvyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. Základným predpokladom pre priznanie primeraného zadosťučinenia je skutočnosť, že došlo k zásahu, ktorý je objektívne spôsobilý privodiť dotknutej osobe ujmu na jej osobnostných právach. Pre priznanie primeraného zadosťučinenia sa teda nevyžaduje existencia následkov zásahu a postačuje už len samotná spôsobilosť privodiť ujmu na osobnostných právach.“

15. Z dokazovania vykonaného v trestnom konaní a dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že ujma v osobnostnej sfére žalobkyne nespočívala iba v následkoch v podobe diagnostikovanej posttraumatickej stresovej poruchy. Žalobkyňa v dôsledku úmyselných trestných činov žalovaného musela absolvovať viacero úkonov trestného stíhania a znaleckého dokazovania, ktoré nepochybne zasiahli do jej súkromnej sféry. V dôsledku spôsobu, miesta a času spáchania skutku žalovaným, ktorý žalobkyňu slovne aj fyzicky napadol počas spoločenského posedenia v prítomnosti väčšieho počtu osôb z profesijnej oblasti žalobkyne došlo nepochybne k veľmi vážnemu a hlbokému zásahu do jej osobnej cti, dôstojnosti a vážnosti. Tu je potrebné tiež opätovne zdôrazniť, že žalobkyňa v čase napadnutia zo strany žalovaného profesijne pôsobila na základnej škole ako sociálna pedagogička, teda ako odborná zamestnankyňa, ktorej úlohou v zmysle § 24 zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov bolo vykonávať odborné činnosti v rámci prevencie, intervencie a poskytovania poradenstva najmä pre deti a žiakov ohrozených sociálno-patologickými javmi a podporovať prosociálne a etické správanie žiakov. Jej nedobrovoľnú a nevyprovokovanú účasť v nesporne patologickom, asociálnom a

neetickom incidente, ktorý mal navyše s ohľadom na miesto a čas kde k nemu došlo aj širokú publicitu v prostredí, v ktorom mala žalobkyňa pôsobiť ako sociálny pedagóg, je možné nepochybne považovať za závažný zásah do osobnostných práv žalobkyne v intenzite, ktorá si vyžaduje aj primerané finančné zadostučinenie. O povahe následkov konania žalovaného v sociálnom prostredí žalobkyne napokon podrobne vypovedal okrem jej manžela aj svedok G., ktorý uviedol, že o incidente sa vedelo aj na iných školách a pýtali sa ho naň aj ľudia mimo školského kolektívu.

16. Vo svetle uvedených skutočností sa javí ako nedôvodná aj námietka žalovaného o tom, že žalobkyňa nepociťovala žiadnu nemajetkovú ujmu, keďže jej manžel v čase po incidente trávil svoj čas na stavbe rodinného domu v obci E. a nie so žalobkyňou. Samotná táto skutočnosť nijak nesvedčí o tom, že žalobkyňa úmyselným trestným činom žalovaného neutrpela nemajetkovú ujmu na svojom duševnom zdraví a sociálnom a rodinnom živote, keďže spôsoby a možnosti vzájomnej podpory manželov sú rôznorodé a nie je vecou súdu fabulovať závery o vzťahu medzi neprítomnosťou manžela a intenzitou ujmy žalobkyne, osobitne pri ohľade na ostatné vykonané dôkazy. Navyše, žalobkyňa okolnosti a dôvody manželovej častej prítomnosti na stavbe rodinného domu dostatočne a logicky vysvetlila. Pokiaľ žalovaný z tohto jej vysvetlenia vyvodil v odvolaní prezentovaný záver o tom, že žalobkyňa podala v skutočnosti žalobu z dôvodu finančných problémov a nie z dôvodu skutočnej nemajetkovej ujmy, odvolací súd poukazuje na to, že žalobkyňa na nepriaznivé finančné pomery poukázala iba v reakcii na prednesy právneho zástupcu žalovaného na pojednávaní dňa 7.3.2023, pričom sa jej vyjadrenia o finančných problémoch zjavne týkali obdobia jej práceneschopnosti po útoku zo strany žalovaného, teda obdobia 2,5 roka pred podaním žaloby.

17. Pokiaľ žalovaný namieta, že žalobkyňa v samotnej žalobe nepredkladala žiadne dôkazy o nemajetkovej ujme a svedkov navrhla vypočuť až na základe povinnosti uloženej súdom na pojednávaní dňa 4.10.2022 odvolací súd konštatuje, že na predmetnom pojednávaní prvoinštančný súd uložil povinnosť právneho zástupcu žalobkyne predložiť v lehote troch dní písomné návrhy na doplnenie dokazovania, a to na návrh právneho zástupcu žalobkyne. Uvedený postup súdu žiadnym spôsobom neodporuje ustanoveniam Civilného sporového poriadku o dokazovaní ani zásade kontradiktórnosti konania. Podľa § 153 v spojení s § 149 CSP súd síce nemusí prihliadnuť na prostriedky procesného útoku a obrany, ktoré neboli uplatnené včas, keďže mohli byť uplatnené už skôr, neznamená to však, že súd takéto prostriedky v podobe dôkazov pripustiť nesmie. Pokiaľ teda súd prvej inštancie umožnil, aby žalobkyňa reagovala na predbežné právne posúdenie súdu návrhom ďalších dôkazov v krátkej lehote, bolo následne jeho povinnosťou dôkazy v určenej lehote navrhnuté riadne vyhodnotiť. Odvolací súd tu pripomína, že v zmysle § 185 ods. 1 CSP a 187 ods. 1 CSP súd, ktorý má právomoc vo veci konať, má právomoc posúdiť aj to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa dôkaz zabezpečí (I. ÚS 52/03).

18. Napokon žalovaný vo svojom odvolaní namietal nesprávne právne posúdenie vo vzťahu k priznanej výške plnenia. Tvrdil, že nárok žalobkyne mal byť uplatnený ako sťaženie spoločenského uplatnenia.

19. Posúdenie súbehu nárokov z titulu náhrady škody na zdraví za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia a ochrany osobnosti už bolo v súdnej praxi riešené, pričom boli prijaté právne závery, že právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k náhrade za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia sú samostatné právne prostriedky ochrany fyzickej osoby, ktoré však nemožno uplatniť na základe totožných skutkových okolností. Ten istý skutkový dej môže v niektorých prípadoch zakladať zároveň tak nárok na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach; tieto nároky treba dôsledne odlišovať a pri ich posudzovaní mať na zreteli nielen odlišnosti vzťahov, z ktorých sú vyvodzované, ale tiež právnej úpravy, ktorá sa na ne vzťahuje. V tomto smere odvolací súd poukazuje na rozsudok NS SR z 28. 05. 2014 sp. zn. 7Cdo/65/2013 uverejnený v Zbierke rozhodnutí a stanovísk pod č. R/1/2015.

20. Odvolací súd konštatuje, že zo žiadneho ustanovenia zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z. z.“) nemožno vyvodiť, že by sa v rámci odškodňovania bolestia sťaženia spoločenského uplatnenia

mal zohľadniť aj zásah do dôstojnosti, súkromia alebo rodinného života poškodeného. Z citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že pokiaľ ide o nárok na náhradu škody na zdraví (konkr. nároky na náhradu za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia) na jednej strane a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej fyzickej osobe na jej osobnostných právach, sú to dva samostatné nároky a na ich uplatnenie je preto potrebné poskytnúť súdu také skutkové tvrdenia, aby bolo možné odlíšiť nárok na náhradu škody na zdraví od nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pri zásahu do práva na ochranu osobnosti. Nemajetkovou ujmom v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je taká ujma, ktorá sa premieňa do psychickej sféry fyzickej osoby a do jej postavenia v spoločnosti. Takáto ujma sa teda bezprostredne nepremieňa do fyzickej integrity ani do majetkovej sféry fyzickej osoby. Treba ju preto dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy, vrátane ujmy na zdraví s majetkovými dôsledkami (pozri § 16 Občianskeho zákonníka) a inej nemajetkovej ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby, za ktorú sa náhrada poskytuje podľa iných predpisov (pozri § 444 Občianskeho zákonníka). Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je dosiahnuť vyváženosť miery ujmy na hodnotách ľudskej dôstojnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takej nemajetkovej ujmy a s prihliadnutím na všetky okolnosti konkrétneho prípadu optimálne, a tým účinne vyvážiť a zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu a poskytnúť čo najúplnejšiu a najúčinnnejšiu občianskoprávnú ochranu osobnosti fyzickej osoby. Na rozdiel od toho, zmyslom náhrady ujmy vzniknutej ako priamy dôsledok do telesnej (fyzickej) integrity fyzickej osoby (§ 444 Občianskeho zákonníka) je pokúsiť sa poskytnúť relutárnu náhradu za ujmu spôsobenú poškodením zdravia, jeho liečenia alebo odstraňovania jeho následkov (bolestné), resp. za ujmu na zdraví, ktorá má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (sťaženie spoločenského uplatnenia). Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z., sťaženie spoločenského uplatnenia je stav v súvislosti s poškodením na zdraví, ktoré má preukázateľne nepriaznivé následky pre životné úkony poškodeného, na uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo na plnenie jeho spoločenských úloh. Sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodní, ak poškodenie na zdraví má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre bežné životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie spoločenských úloh. Ide o nárok, ktorý je uhrádzaný jednorazovo podľa miery obmedzenia možností poškodenej osoby uplatniť sa v bežnom živote a spoločnosti. Ide o tzv. trvalé následky, ktoré charakterizuje ustálenie zdravotného stavu, čo znamená nemožnosť ďalšieho zlepšenia zdravotného stavu. Inými slovami, náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia možno charakterizovať ako náhradu za preukázateľne nepriaznivé následky, ktoré trvalo a výrazným spôsobom sťažujú uplatnenie poškodeného v osobnom živote, profesijnom živote alebo iných sférach života človeka. Podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR publikovaného v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. R 59/1957 sťažením spoločenského uplatnenia je potrebné rozumieť zohyzenie trvalejšieho charakteru, ktoré obmedzuje poškodeného v normálnej náplni života tým, že ho vylučuje z uplatnenia v spoločnosti, v športe, v kultúrnom živote a pod. Tak je tomu aj vtedy keď sa následky poranenia prejavujú skôr v celom počínaní a chovaní poškodeného než v telesnom zohyzení. Z obsahu spisu vyplýva, že vo vzťahu k žalobkyni nebolo sťaženie spoločenského uplatnenia hodnotené, a to z toho dôvodu, že nesporný následok úmyselných trestných činov žalovaného, ktorý ale nemožno subsumovať pod žiadnu z položiek ohodnocovaných podľa prílohy č. 1 k Zákonom o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia u žalobkyne z titulu náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie za takýto následok považoval ten, že v dôsledku útokov žalovaného žalobkyňa trpí psychickými ťažkosťami, s ktorými sa preukázateľne dlhodobo nedokázala vyrovnáť. K ďalším následkom subsumovateľným pod zásah do osobnosti žalobkyne a nesubsumovateľných pod režim náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia patria tie, ktoré sa prejavili v jej sociálnej, pracovnej a rodinnej sfére, a na ktoré bolo už v odôvodnení tohto rozhodnutia opakovane poukázané. Uvedené závery je potrebné aplikovať aj na tú časť odvolacích námietok, ktorými žalovaný poukázal na rozsudky Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22Co/23/2020 a Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 4Co/246/2018 a 5Co/466/2014. Tieto rozsudky nie sú na danú vec aplikovateľné, keďže poškodení vo všetkých prípadoch spájali svoju nemajetkovú ujmu s fyzickým poškodením ich zdravia a jeho následkami, čo však nie je prípad žalobkyne.

21. Pokiaľ ide o namietanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy, odvolací súd poukazuje na to, že v zmysle nálezu Ústavného súdu SR, sp. zn. I.ÚS 1586/09 „Ľudská dôstojnosť predstavuje najvyššiu hodnotu stojacu v základe celého slovenského právneho poriadku. Tým sa ľudská dôstojnosť stáva

objektívne ústavnou kategóriou a pôsobí vo vzťahu k ostatným, inak nehierarchicky usporiadaným základným právam (klasickým a politickým) ako hodnota nadradená. Pod zorným uhlom vyššie uvedeného je tak akýkoľvek zásah alebo zníženie ľudskej dôstojnosti skutočne nevyhnutné vnímať ako zásah veľmi závažný, a teda aj ťažko reparaovateľný, lebo ľudská dôstojnosť je hodnotou horizontálne neporovnateľnou s ostatnými ústavnými hodnotami či spoločenskými normami, je úplne nenahraditeľná iným statkom, tým menej je potom hodnotou kvantifikovateľnou či vyčísliteľnou v peniazoch. Primerané zadosťučinenie je jednou z občianskoprávných sankcií, ktorá má odrádzať rušiteľa chránených osobnostných statkov a jeho možných nasledovníkov od protiprávneho konania, a byť tak nástrojom špeciálnej aj generálnej prevencie, čo vyžaduje, aby sa jednalo o sankciu patrične dôraznú a dostačujúcu (primeranú) aj z tohto hľadiska. V rozhodnutí súdu musí byť preventívne optimalizované medzi satisfakčným a sankčným pôsobením primeraného zadosťučinenia, medzi ktorými existuje vzťah komplementarity (navzájom sa dopĺňajú, posilňujú), ako aj vzťah konkurencie (v tom smere, že výška náhrady nesmie byť iba exemplárnou civilnou sankciou, t. j. fakticky bezdôvodným obohatením osoby dotknutej neoprávneným zásahom). Ak by bolo zadosťučinenie zakaždým či prevažne len nízke bez ohľadu na okolnosti, mohlo by to viesť k objektívne nežiaducej myšlienke, že sa zásahy môžu pôvodcovi vyplatiť, najmä ak nimi docielil svoj priamy alebo nepriamy obchodný alebo iný hospodársky prospech (napr. vyššou predajnosťou nákladu bulvárnej tlače alebo vyššou sledovanosťou televízneho programu). Náhrada nemajetkovej ujmy neplní iba funkciu satisfakčnú, pretože ak sa hodnotí pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy aj otázka zavinenia a ak má rozhodnutie súdu čo do výšky peňažného odškodnenia účinne prispievať k zníženiu, resp. k eliminácii nežiaducej ujmy na osobnosti fyzických osôb, musí nutne náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch plniť práve aj spomínanú preventívno-sankčnú funkciu.“

22. Súd prvej inštancie pri určení výšky priznanej náhrady správne zobral do úvahy zásadne zhoršenú kvalitu života žalobkyne, miesto čas a spôsob spáchania dvoch úmyselných trestných činov voči žalobkyňi a tiež náhrady priznávané obetiam trestných činov na základe zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Suma požadovaná žalobkyňou a priznaná súdom prvej inštancie sa s prihliadnutím na všetky zistené skutočnosti nejaví ako neprímeraná ani odvolaciemu súdu. Odvolací súd nad rámec dôvodov uvedených súdom prvej inštancie dopĺňa, že s prihliadnutím aj na preventívno-sankčný charakter bolo pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch významným aj to, že v konaní žalovaný neprejavil žiadnu ľútosť nad svojím konaním, čo bolo aj súdmi v trestnom konaní vyhodnotené v rámci skúmania podmienok pre uloženie trestu, keď u žalovaného nebola zistená žiadna poľahčujúca okolnosť.

23. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti uloženej povinnosti žalovanému zaplatiť žalobkyňi nemajetkovú ujmu vo výške 2500,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, ako aj závislý výrok č. III. o trovách konania potvrdil (bod I. výroku tohto rozhodnutia).

K odvolaniu žalobkyne.

24. Odvolací súd sa stotožnil s odvolacou argumentáciou žalobkyne pokiaľ ide o nesprávne právne posúdenie otázky premlčania jej nároku na bolestné vo výške 668,- eur. Pokiaľ súd prvej inštancie správne ustálil, že žalobkyňa sa o výške a rozsahu škody mohla dozvedieť najskôr z obsahu znaleckého posudku A. E., ktorý bol doložený do vyšetrovacieho spisu dňa 30.8.2019, potom jej subjektívna premlčacia doba vo vzťahu k bolestnému začala plynúť v tento deň, avšak v zmysle § 3 zákona č. 62/2020 Z. z. lehota neplynula v období od 27.3.2020 do 30.4.2020 a následne na základe novelizácie zákonom č. 9/2021 Z. z. ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v súvislosti s druhou vlnou pandémie ochorenia COVID-19 lehota neplynula v období od 19.1.2021 do 28.2.2021 (§8 zák. č. 62/2020 Z. z.). Celkovo teda premlčacia doba neplynula 76 dní, preto mala skončiť v čase 30.8.2021 + 76 dní, teda 14.11.2021. Pokiaľ teda žaloba bola podaná dňa 16.10.2021, bola podaná v rámci premlčacej lehoty. Keďže s ohľadom na nesprávne posúdenú námietku premlčania súd prvého stupňa nevykonal a nehodnotil dokazovanie vo vzťahu k dôvodnosti uplatneného nároku na bolestné čo do jeho základu a výšky, odvolací súd v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolací súd z rovnakých dôvodov zrušil aj závislý výrok o trovách konania. (bod III. výroku tohto rozhodnutia). Úlohou súdu prvej inštancie po vrátení veci bude po opätovnom posúdení námietky premlčania vo vzťahu k bolestnému riadne sa zaoberať otázkou uplatneného nároku

na náhradu bolestného čo do jeho dôvodnosti a uplatnenej výšky a v tomto rozsahu vo veci opätovne rozhodnúť.

25. Keďže žiadna zo sporových strán nenapadla odvolaním zamietavý výrok č. II prvoinštančného rozsudku v časti týkajúcej sa nároku žalobkyne na náhradu straty na zárobku vo výške 871,45 eur, tento nebol predmetom odvolacieho prieskumu a nadobudol právoplatnosť.

26. Napokon sa odvolací súd stotožnil aj s odvolacou námietkou žalobkyne týkajúcou sa potreby uplatnenia § 257 CSP pri rozhodovaní o povinnosti žalobkyne nahradiť žalovanému trovy konania pri jeho procesnom úspechu v časti zamietnutého nároku žalobkyne na náhradu straty na zárobku.

27. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

28. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

29. Odvolací súd v zmysle odvolacích námietok žalobcu konštatuje, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné venovať pozornosť zmyslu a účelu inštitútu náhrady trov konania. Výklad náhrady trov konania nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy a v čl. 1 Dodatkového protokolu.

30. Zmyslom a účelom náhrady trov konania v konaní pred všeobecným súdom je poskytnúť úspešnej strane alebo strane, ktorej to priamo priznáva zákon, náhradu tých trov konania, ktoré vo vecnej a časovej súvislosti s konaním musela alebo bude musieť nepochybne zaplatiť, pričom by ich nemusela zaplatiť, ak by tu nebolo konanie pred všeobecným súdom. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania sa vychádza zo zásady zodpovednosti za výsledok. Táto zásada sa neuplatní vtedy, ak sú splnené podmienky pre postup podľa § 257 CSP.

31. Zásada procesnej zodpovednosti za výsledok konania sa uplatňuje pre každé konanie. Ustanovenie § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Znamená to, že súd nemusí zaviazat' neúspešnú stranu sporu na náhradu trov konania. Použitie tohto ustanovenia preto negatívne dopadá na stranu sporu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Z tohto dôvodu musí aplikácia daného ustanovenia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter (pozri napr. R 34/1982).

32. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 CSP vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočné okolnosti zákon nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnu prax, dnes už ustálenú (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2MCdo/17/2009, 5Cdo/67/2010, či 3MCdo/46/2012), podľa ktorej nemožno § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednáwanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Túto normu preto nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. K dôvodom hodným osobitného zreteľa môže dôjsť vo vzťahu k určitým druhom konania alebo určitej procesnej situácii, kde sa tieto často vyskytujú, a tento dôvod je daný charakterom tohto konania alebo charakterom procesnej situácie. Aj tu však treba skúmať, či nejde o výnimku z výnimky, či teda na ponechanie účinkov právnej normy nie sú dané dôvody. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania (k tomu napr. nálezy Ústavného súdu ČR, III.ÚS 292/07, či I.ÚS 303/12), ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu (pozri nálezy Ústavného súdu ČR, III.ÚS 727/2000). Dôvody hodné osobitného zreteľa odvolací súd videl v samotnom druhu konania, v ktorom si žalobkyňa nárokuje náhradu za fyzické a duševné utrpenie, ktoré jej bolo spôsobené dvoma úmyselnými trestnými činmi žalovaného, pričom ani čiastkový neúspech žalobkyne nebol zavinený spochybnením jej skutkových tvrdení či neunesením dôkazného bremena, ale premlčaním jej nároku. Odvolací súd týmto konštatovaním žiadnym spôsobom nespochybňuje výlučnú zodpovednosť žalobkyne za to, že svoj nárok v časti

neuplatnila včas a preto nemohol byť súdom priznaný, zároveň však zdôrazňuje, že nebyť úmyselných trestných činov spáchaných žalovaným voči žalobkyni, k súdnemu sporu by vôbec nedošlo. Žalovaný napriek tomu, že bol v trestnom konaní právoplatne uznaný vinným zo spáchania úmyselných trestných činov voči žalobkyni neprejavil ani skončení trestného stíhania žiadnu snahu žalobkyňu odškodniť dobrovoľne, hoci už z prípravného trestného konania vedel o tom, že žalobkyňa bola v dôsledku jeho útoku práceneschopná a utrpela tiež zranenia, z ktorých vyplynul jej nárok na náhradu bolestného. Uvedené skutočnosti považuje odvolací súd za natoľko výnimočné a hodné osobitného zreteľa, že rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku IV. zmenil tak, že žalovanému nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalobkyňou uplatnenému nároku na náhradu straty na zárobku v sume 871,45 eur nepriznal (bod. II. výroku tohto rozhodnutia).

33. Postup podľa § 257 navrhovala žalobkyňa už v písomnom podaní zo dňa 31.3.2023 a opätovne vo svojom odvolaní. Obe písomnosti boli žalovanému riadne doručené, preto odvolací súd považoval za splnenú podmienku, aby mal žalovaný dostatočný procesný priestor predniesť svoju prípadnú argumentáciu k navrhnutému postupu podľa § 257 CSP (k tomu Ústavný súd SR, napr. v rozhodnutiach pod sp. zn. II.ÚS 548/2023, IV.ÚS 83/2019).

34. Žalobkyňa mala v odvolacom konaní procesný úspech v celom rozsahu svojho odvolania, preto jej odvolací súd vo vzťahu k výrokom I. a II. tohto rozhodnutia (potvrdzujúci výrok vo vzťahu k priznanej náhrade nemajetkovej ujmy a zmeňujúci výrok vo vzťahu k nároku žalovaného na náhradu trov konania) priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP v rozsahu 100 %.

35. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).